

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

A mintaprojektet készítő pedagógus:	Braunitzer Nikolett
A mintaprojekt címe:	Hulladéktól a megelőzésig
A mintaprojekt összefoglalója (2-5 mondat):	Hulladékgazdálkodási tárgyú szemléletformálás alsó tagozaton. Cél, hogy ismerje fel a tanuló, hogy a hulladék nem szemét, valamint a hulladékcsökkentés attitűd erősítése, kialakítása a gyerekekben. Az óra szerkezete lehetővé teszi egy egység megtartását is.
Ajánlott korosztály:	3-4. osztály
Időigény:	3 óra

Hulladéktól a megelőzésig

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, melléletek
1. A hulladék nem szemét – szelektív hulladékgyűjtés			
1.1. Bevezető játék – anagramma			
Gyerekek feladata megtalálni a szavakat, az összekeveredett betűk között. Hulladékkal kapcsolatos 4 szó betűi keveredtek össze (üveg, papír, konzerv, műanyag) <i>„A következő játékban 4 különböző szó betűi keveredtek össze. Az lesz a feladatotok, hogy megfejtsétek ezeket a szavakat, és írjátok le!”</i>	2 perc	frontális munkaforma	tanítói eszköz: IKT-eszköz (ha nem megoldható: tábla, kréta) tanulói eszköz: írólap, ceruza <i>1. számú melléklet</i>
1.2. Beszélgetőkör – téma bevezetése, csoportok kialakítása			
A beszélgetőkör célja a téma bevezetése. <i>„Mik ezek a tárgyak?”</i> Várt válasz: hulladék. Fontos, hogy a „szemét” nem jó válasz. <i>„Mi az a hulladék, miket nevezünk hulladéknak?”</i> Várt válasz: amitől megválnak, ami már nem kell. <i>„Mi a különbség a hulladék és a szemét között?”</i> Az fogalmazódjon meg a gyerekekben, hogy a szemét nem újrahasznosítható, míg a hulladék igen.	5 perc	frontális munkaforma	

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

Különböző kérdéseket addig teszünk fel, amíg rá nem vezetjük a gyerekeket a várt válaszra. Csoportok kialakítása: 4 különböző csoportot alakítunk ki. 1. csoport: műanyag (sárga) 2. csoport: papír (kék) 3. csoport: fém (szürke) 4. csoport: üveg (zöld) Papírokat húznak a gyerekek, amin egy szín van. A kihúzott színű csoportba tartoznak. Nagyobb osztálylétszám esetén egy 5. csoportot is létre lehet hozni. Ebben az esetben az üveget osztjuk két részre: 4. csoport: fehér üveg (fehér), 5. csoport: színes üveg (zöld). Szerepek leosztása csoporton belül: író, szóvivő. A feladatok megbeszélése: az író írja a válaszokat, a szóvivő felolvassa többieknek a választ. Az ötletelésben a csoport összes tagja részt vesz.	2 perc		csoport- alakításhoz: osztály létszámtól függően színes pöttyel jelölt lapok
1.3. A hulladék érték – szelektív gyűjtés bevezetése			
„Egy rövid kisfilmet fogtok megnézni. Figyeljétek meg miről szól, és válaszoljatok majd a kérdésekre!” https://www.youtube.com/watch?v=5YE4UY-9Ht0&t=110s A kisfilm levetítése után feltesszük a csoportoknak a kérdéseket. Az utolsó kérdés után a szóvivők felolvassák a csoportok válaszait. A csoportokat nem pontozzuk, mert nem verseny, viszont hibátlan feladatmegoldásért a csoportok tagjai kaphatnak piros pontot.	6 perc	csoportos munkaforma	tanítói eszköz: IKT-eszköz a vetítéshez 2. számú melléklet tanulói eszköz: író- lap, ceruza (folyamato- san egy lapra dolgoznak csoport- munkában)
2.1. Mi az, hogy szelektív? – szelektív hulladékgyűjtés			
„Hoztam nektek egy másik kisfilmet is. Figyeljétek meg, hogy miről szól!” https://www.youtube.com/watch?v=Yal409iGbY&t=59s	10 perc	csoportos munkaforma	tanítói eszköz: IKT-eszköz a vetítéshez

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

A csoportok között felosztjuk a feladatokat: 1. csoport: Mit jelent a szelektív gyűjtés? 2.-3. csoport: Hogy lehet szelektíven gyűjteni? 4. csoport: Miért fontos a szelektív gyűjtés? (5 csoport esetén az első vagy a harmadik kérdésre keres választ 2 csoport.) A feladatra 2 percet kapnak a gyerekek, majd a szóvivő felolvassa a többi csoportnak, hogy mit tudtak összegyűjteni. Hibátlan feladatmegoldásért a csoportok tagjai kaphatnak piros pontot, piros csillagot, matricát.			
2.2. Mit hová dobunk?			
Az eddigi ismeretek rendszerezése IKT-eszköz segítségével. Játék előtt pár mondatban érdemes megbeszélni, hogy 2024. január 1-től a PET-palackok és üvegek betétdíjasak, amit az arra kijelölt gyűjtőhelyre kell visszavinni, de idő, amíg lecserélődnek. Addig is lehet szelektíven gyűjteni. A játék végén, hagyjunk időt megbeszélésre, hogy a későbbiekben is lesznek olyan hulladékok, amelyeket továbbra is lehet vinni a szelektívgyűjtőharangokba. Játék menete: A csoportok megkapják a táblázatot. IKT-eszközön kivetítjük a játékot. A csoport tagjai az üres táblázatban a szavak előtti számot beírják a megfelelő helyre. Például: 3. papír, akkor a 3-as számot beírják a megfelelő konténerhez. Ellenőrzés: a játékot közösen a táblánál, vetítőnél megcsináljuk.	10 perc	csoportos munkaforma	tanítói eszköz: IKT-eszköz a vetítéshez <i>3. számú melléklet</i> tanulói eszköz: <i>3. számú melléklet</i>

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

2.3 Szelektív gyűjtés fontossága – hulladékkörforgás			
A puzzle-t az óra előtt az osztály képességeinek megfelelően kell feldarabolni (lehetőleg olyan méretű darabokra kell vágni, hogy 1-2 perc alatt kirakják), valamint egy borítékba beletenni. Érdekes a borítékokat a megfelelő színnel jelölni (papír-kék, műanyag-sárga...). A csoportok a nevüknek megfelelő borítékot megkapják (5 csoport esetén két fém puzzle-re lesz szükség). A csoportok kiteszik a puzzle-t, és a kész munkadarabot felragasztják egy megfelelő méretű kartonra, majd bemutatják az elkészült munkát a többi csoportnak, és elmesélik, hogy az ő alapanyagukkal mi történik.	12 perc	csoportos munkaforma	tanítói eszköz: <i>4. számú melléklet</i> tanulói eszköz: ragasztó, karton
3. Újrahasznosítás			
3.1. Vécépapír-guriga újrahasznosítása – az osztály állatkertét készíti			
2024. január 1-től a PET-palackok és az üvegek betétdíjasak, amit az arra kijelölt gyűjtőhelyre kell visszavinni. Ezért célszerű, hogy a feladathoz vécépapír-gurigát használjunk. Az osztály állatkertét készíti: https://crealexia.com/keszitsunk-allatkertet-papir-gurigabol/ Az elkészült egyéni munkadarabokból a végén elkészítjük a közös állatkertet. Alternatív ötletek az újrahasznosításra: https://www.tudnivalok.eu/25-szuper-kreativ-otlet-papirgurigabol/ https://www.otthonlap.hu/a-wc-papir-guriga-ujrahasznosithato-12-fele-modon-is/ Megjegyzés: más anyagból is lehet készíteni munkadarabot. A tevékenység lényege, hogy a gyerekek lássák, ők is képesek az újrahasznosításra.	40 perc	egyéni munkaforma	tanulói eszköz: vécépapír-guriga, ragasztó, olló, színes ceruza/filc, színeslap

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

4. Melyik a legjobb hulladék?			
4.1. Keresztrejtvény			
A keresztrejtvény célja az eddigiek ismétlése, valamint a megelőzés bevezetése. A feladatot csoportban oldják meg. A megfejtésről a csoportok mondanak egy mondatot, hogy szerintük mit jelent a megelőzés szó. <i>„A legjobb hulladék az, ami nem is keletkezik, ezért fontos a megelőzés.”</i>	10 perc	csoportos munkaforma	tanítói eszköz: <i>5. számú melléklet</i>
4.2. Ötletbörze			
Csoportokban gyűjtsenek ötletet a gyerekek, ők hogyan tudnak odafigyelni a megelőzésre. Az ötleteiket a végén felolvassák a többieknek. <i>„Mindenki oda tud figyelni a megelőzésre. Gyűjtsetek csoportokban ötleteket, hogy ti gyerekek, vagy a szüleitek hogyan tudtok erre odafigyelni!”</i> Néhány ötlet segítségként alább található. Lehet a gyerekeknek felolvasni belőle, esetleg beszélgetni róla. 1. Csökkentsük vásárlásainkat, fogyasszunk kevesebbet! 2. Használjunk újrahasznosított anyagból készített tartós palackokat italaink számára! 3. Használjunk újrahasznosított anyagból készített tartós vásárlótáskákat bevásárláshoz! 4. Vásároljunk tudatosan környezetbarát termékeket! 5. Komposztáljunk házilag! 6. Ne használjunk egyutas („eldobható”) csomagolásokat! 7. Vásároljunk használt termékeket! 8. Vásároljunk helyi termékeket! 9. Ha lehetőségünk van, használjunk e-ügyintézési megoldásokat, csökkentve a papír felhasználását! 10. Változtassunk közlekedési szokásainkon (tömegközlekedés)! 11. Használt termékeinket ajándékozzuk / adjuk el!	17 perc	csoportos munkaforma	

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

12. Vásároljunk friss élelmiszereket!			
13. Vásárlás helyett kölcsönözzünk!			
4.3. Megelőzés BINGÓ			
A résztvevők számában kinyomtatott lapokon, előre meghatározott állítások találhatóak. Mindenki keresi azt a személyt, akire igaz az állítás. Az állítás mellé beírja a talált személy nevét. Azé a bingó, aki először kész van, és helyesen töltötte ki a lapot. A nyertes kaphat ajándékot is. Egy ember csak egy helyen szerepeljen! Az állítások mellé egyszer beírható a kitöltő személy neve is. Megállapodás kérdése, hogy lehet-e javítani a lapon, vagy nem. Aki elsőnek kiáltja, hogy „bingó”, és helyesen van kitöltve a lapja, az ajándékot kaphat, pl. egy textilszatyrot. Szintén megállapodás kérdése, hogy amikor az első bingó megvan, akkor lezárul-e a játék, vagy folytatódik. Az állításokat és a hozzá tartozó személyeket összevetjük, közösen ellenőrizzük, megbeszéljük az egész csoportban.	15 perc	egyéni munkaforma	6. számú melléklet
4.4. Téma lezárása			
A táblára felírunk 2 mondatkezdést. Lehet kihajtható tábla hátuljára és a zárásnál behajtjuk. Minden gyerek választ egy mondatkezdést, amit befejez, így mindenki sorra kerül. Ha marad idő több mondatot is meg lehet hallgatni. 1. Én azt tanultam meg, hogy ... 2. Nekem a legérdekesebb az volt, ... 3. Nekem az tetszett a legjobban, ...	6 perc	frontális munkaforma	

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

Hulladéktól a megelőzésig

1. számú melléklet

<https://wordwall.net/hu/resource/66176943>

2. számú melléklet

Kérdések:

1. Kirándulás közben mit lehet hátrahagyni?
2. Ha tönkre ment valami, mi az első, amit megpróbálunk tenni?
3. Miben más a hulladék, mint a szemét?
4. A természetben is keletkezhet hulladék?

Válaszok:

1. Almacsutkát, de bármilyen lebomló anyag helyes válasz.
2. Megpróbáljuk megjavítani.
3. A hulladékot újra lehet hasznosítani.
4. Igen.

3. számú melléklet

Játék: <https://wordwall.net/hu/resource/55569266>

Csoportok táblázata:

papírkonténer	műanyagkonténer
színesüveg-konténer	fehérüveg-konténer

Megoldókulcs:

papírkonténer	műanyagkonténer
3, 6, 8, 11, 14, 16	1, 4, 9, 13, 17
színesüveg-konténer	fehérüveg-konténer
5, 7, 12	2, 10, 15, 18

Itt is meg kell említeni, hogy a PET-palackok és az üvegek jelentős része 2024. januárjától visszaváltható lett. A gyűjtőkonténerbe csak az erre nem alkalmasakat dobjuk!

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

4. számú melléklet

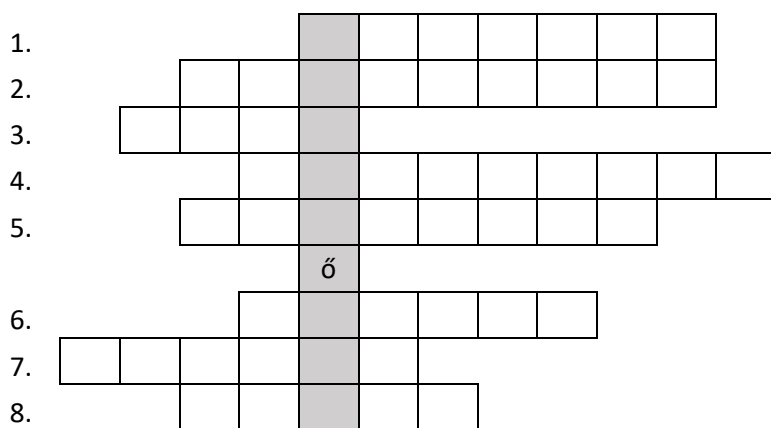
Word formátum:

<https://docs.google.com/document/d/1FSRdnui4QKTwnY9Eho3tkWMAY9pF9H6V/edit?usp=sharing&ouid=109258948697748253507&rtpof=true&sd=true>

PDF formátum:

<https://drive.google.com/file/d/1qvG7l8zzj3fZzAoysuPbGsn7YoRfNmlf/view?usp=sharing>

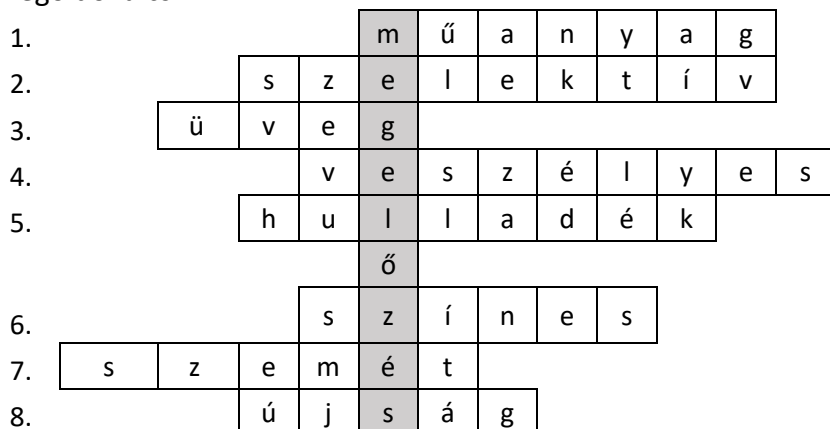
5. számú melléklet

1. A palack ebből készül.
2. Elkülönítő gyűjtés más szóval.
3. Fehér vagy zöld konténerbe dobjuk.
4. Melyik hulladékot nem keverjük a többivel?
5. Ami nem szemét, az
6. A zöld és barna üveget ilyen üvegnek hívjuk.
7. Amit nem tudunk újrahasznosítani, ennek hívjuk.
8. Papírgyűjtőbe dobjuk.

Megfejtés: _____

Megoldókulcs:

FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT 2024.

6. számú melléklet

Megelőzés BINGÓ

Egy ember csak egy helyen szerepeljen!

Keress olyan embert,

1. aki legalább két anyagfajtát szelektíven gyűjt otthon
2. aki főzött be tavaly lekvárt
3. akinek háromnál kevesebb tévéje van otthon
4. aki többet iszik csapvizet, mint palackos vizet
5. aki zuhanyozik, és nem fürdik
6. aki fogmosás közben nem folytatja a vizet
7. aki szelektíven gyűjti a hulladékot
8. aki használ energiatakarékos izzót
9. aki tudja, hol van Magyarországon kommunális égető
10. aki nem vesz egyszerhasználatos palackban vizet/üdítőt
11. aki komposztál
12. aki több almát eszik, mint banánt
13. aki bicajjal jár iskolába

Játék forrása: <https://docplayer.hu/188391345-Jo-gyakorlatok-jatekok-a-kornyezettudatos-magatartasert-feladatok-temafeldolgozasra.html>